

Motion till riksdagen

1989/90:Ju43

av Lars Werner m. fl. (vpk)

med anledning av prop. 1989/90:155

Förnyelse inom polisen

Vpk kan inte se att propositionen innehåller något som skulle kunna förnya polisens arbete. Vi anser att den enda möjligheten att åstadkomma ett lokalt inflytande är att kommunalisera verksamheten. Tyvärr är det i dag knappast en framkomlig väg med tanke på alla de arbetsuppgifter som åläggs och som planeras att ges till kommunerna samtidigt som deras ekonomi alltmer försvagas. Vi föreslår därför i stället förstärkning av polisstyrelsernas och de föreslagna polisenämndernas ställning med en inriktning mot större lekmaninflytande.

Av erfarenhet vet vi att den polisreform som genomfördes år 1981 inte fått den effekt som det var tänkt att den skulle få, dvs. polisstyrelserna skulle från att vara rådgivande bli det organ som styr polisens arbete. Rikspolisstyrelsen och polischefsfunktionen har varit de organ som i praktiken styrt verksamheten. Vi föreslår därför ändringar i polislagen som kan leda till en starkare ställning för de förtroendevalda och till att besluten kan anpassas efter lokala förhållanden och mindre styras av centrala direktiv.

En förändring som bör genomföras är att polischef eller biträdande polischef inte skall vara ledamöter i polisstyrelsen eller i polisenämnden. De skall som i andra kommunala nämnder ha funktionen av förvaltningschef och inget annat.

I lagen finns även ett förbehåll som säger att man skall vara svensk medborgare för att kunna väljas till polisstyrelsen. Vpk anser att invandrare med rösträtt och som är valbar till kommunalt uppdrag skall kunna vara ledamot av en polisstyrelse eller nämnd.

Av propositionen framgår även att man vill undandra polisstyrelsen och polisenämnden beslut som avser "polisledning i vissa fall". Detta anser vi vara en gummiparagraf som kan tolkas precis hur som helst. Vi anser att de flesta frågor skall kunna diskuteras och beslutas i styrelserna och nämnderna och att undantagen, som skall vara ytterst få, noggrant skall preciseras.

I dag är det stora oklarheter i vad mån kommunerna kan ha inflytande i polisarbetet. Vi vill ha klara regler för hur motioner, interpellationer och frågor kan ställas i förhållanden som avser polisens arbete.

Försök med medborgarvittnen hos polisen har gjorts på flera ställen i landet. Vpk anser att resultaten är så positiva att verksamheten behöver utvecklas, och vi anser inte att en funktion som medborgarvittne behöver vara diskriminerande för en plats i polisstyrelse eller polisenämnd.

Människors förståelse för polisens arbete är viktig. Men det är också viktigt med polisens förståelse för människor. Vpk tror att den nuvarande isolerade utbildningen av poliser inte gynnar denna dubbla förståelse och att den är anledningen till den, som vi anser, dåliga kåranda som då och då kommer till uttryck inom polisen. Därför anser vi att merparten av polisutbildningen skall läggas ut och samordnas med det övriga utbildningsväsendet. Detta innebär att polisskolan och polishögskolan kan avskaffas, och i stället inrättas olika polislinjer vid skolor och högskolor.

Förståelse för polisens arbete får också allmänheten om polisen finns som en naturlig del av vardagslivet, inte instängd i en bil. Vi anser därför att kvarteretspolisverksamheten måste utvecklas genom att den ges särskilda resurser och blir meriterande vid befordran.

Inte alltför sällan förekommer fall av polisbrutalitet och misshandel av omhändertagna. Detta skadar självfallet allmänhetens förtroende för polisen. Uppenbarligen handlar det om en liten grupp poliser som drar till sig misstankar om övergrepp. Ingen borde vara mer angelägen än poliskåren själv att anmälningar om misshandel och brutalitet utreds seriöst och att de skyldiga straffas. Det är därför mycket otillfredsställande att sådana anmälningar utreds av polisen själv. Trots att smärre förändringar skett i utredningsorganisationen finns det starka misstankar att missriktad lojalitet med yrkeskolleger och kåranda ofta leder till att skyldiga poliser frias. Bland allmänheten finns en utbredd uppfattning att det är näst intill omöjligt att få rätt mot en polis, även om stora övergrepp har skett.

Både utifrån allmänna principer om skydd för rättssäkerheten och med tanke på polisens egen situation är det viktigt att utredningar om polisövergrepp sker av ett från polisen helt fristående organ. En möjlighet är att sådana utredningar sker inom ramen för exempelvis länsstyrelsen. Men även andra modeller är tänkbara. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag i frågan.

Slutligen något om polisens internationella kontakter. Vpk kan inte heller acceptera att svensk polis stationeras på olika internationella flygplatser för att kontrollera människor som är på väg till Sverige. Detta är specifikt riktat mot flyktingar och i realiteten sätter detta Genèvekonventionen om handläggning av flyktingärenden ur spel.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring i polislagen att lekmannainflytandet stärks i enlighet med vad som i motionen anförts om enbart lekmän i polisstyrelser och polisenämnder,
2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring i polislagen att invandrare kan väljas in i polisstyrelser och polisenämnder,
3. att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring i polislagen att en precisering måste göras av de beslut som skall undantas polisstyrelser och polisenämnder,
4. att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring i polislagen att kommunernas inflytande preciseras,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att utveckla möjligheter till medborgarvittnen,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att integrera polisens utbildning i det allmänna utbildningsväsendet,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utveckling av kvarterspolisens verksamhet så att denna blir meriterande vid befordran,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utredning av misstänkta fall av polisövergrepp,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om internationella kontakter.

Stockholm den 10 maj 1990

Lars Werner (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Björn Samuelson (vpk)